

A népek és Babel

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:28; 9:1, 18–11:9; Zsoltár 139:7-12; Máté 1:1-17; Lukács 1:26-33; 10:1

„Azért nevezték azt Babelnek, mert ott zavarta össze az ÚR az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette szét őket az egész föld színére” (1Móz 11:9, ÚRK).

Az özönvizet követően a bibliai beszámoló fókuszpontjába Nőé után már a három fia, Sém, Hám és Jáfet kerül, leginkább Hám, Kánaán apja (1Móz 10:6, 15). Ez a bevezetése az ígéret földje, Kánaán fogalmának (1Móz 12:5), oda vágyódott Ábrahám, akin keresztül minden nép áldást nyer (1Móz 12:3).

Ezt a vonalat azonban megszakította Babel tornya (1Móz 11:1-9), Istennek az emberiségre vonatkozó terve tehát ismét megtört. Az Úr áldásnak szánta a nemzetek születését, ami azonban újabb átok kiváltója lett. A népek összefogtak, megpróbálták Isten helyére lépni, az Úr pedig megítélte őket ezért a törekvésükért. Az így bekövetkezett nagy zavar nyomán az emberek elszéledtek a föld színén (1Móz 11:8), amivel valójában teljesítették Isten eredeti tervét, azt, hogy „betöltsék” a földet (1Móz 9:1).

Az emberi gonoszság dacára Isten végül jóra fordítja a gonoszt, övé az utolsó szó, mint mindig. Az atyja sátrában Hámra (1Móz 9:21-22, 25) és Babel tornyánál az összezavart nyelvű népekre (1Móz 11:9) kimondott átkok végzetül áldássá válnak a népek számára.

HÁM ÁTKA

Olvassuk el 1Móz 9:18-27 szakaszát! Mi az üzenete ennek a furcsa történetnek?

Nóének a szőlőskerti esetében visszhangzik az, amit Ádám az Édenben tett. A két történetben van néhány közös motívum: mindketten gyümölcsöt fogyasztottak, ami mezítelenséghez vezetett, utána jött az eltakarás, az átok, majd az áldás. Nőé visszalált adámi gyökereihez, és sajnós folytatta is a kudarcos történetet. Isten eredeti tervének nem képezte részét a gyümölcsök erjesztése. Nőé belemerült az élvezetekbe, majd elveszítette az önuralmát és lemeztenítette magát. Hám „meglátta” (1Móz 9:22, ÚRK) ezt, ami burkolt célzás Évára, aki szintén „látta” a tiltott fát (1Móz 3:6, ÚRK). Ez a párhuzam sejteti, hogy Hám nemcsak „lopva”, véletlenül „látta meg” apja mezítelenségét. Körbejárt, beszélt róla, anélkül, hogy megpróbálta volna enyhíteni az apja problémáját. A testvérei viszont, ellentétben vele, aki mezítelenül hagyta, azonnal betakarták az apjukat, tehát tulajdonképpen elítélték Hám tettét. Itt valójában inkább a szülők tiszteletéről van szó. Az ember jövőjét is befolyásolja, ha nem tiszteli a szüleit, akik a múltját képviselik (2Móz 20:12; vö. Ef 6:2). Ezért jön az átok, ami hatással lett Hám, majd pedig a fia, Kánaán jövőjére is.

Természetesen óriási teológiai hiba, erkölcsi bűn, ha valaki ezzel a szöveggel akarna igazolni rasszista elméleteket. A prófécia szigorúan csak Kánaánra, Hám fiára vonatkozik. A kánaániták bizonyos romlott szokásai járhattak a bibliai író fejében (1Móz 19:5-7, 31-35).

Az átok mellett azonban áldás ígérését is olvassuk, ami a *kana'* (alávetni) igéből származó Kánaán névvel kapcsolatos szójáték. Isten népe, Sém leszármazottai Kánaán leigázásával jutnak be az ígért földjére és készítik elő a Messiás útját, aki „kiterjeszti” Jáfetet „Sémnek sátraiban” (1Móz 9:27). Ez prófétai utalás arra, hogy Isten minden népre kiterjeszti a szövetségét. Ebbe beletartozik, hogy Izrael az üdvösség üzenetét közvetíti a világnak (Ézs 66:18-20; Dán 9:27; Róm 11:25). Hám átka ténylegesen áldás lesz az összes nép számára, beleértve Hám és Kánaán minden olyan leszármazottját is, akik elfogadják az Úr által nekik felkínált üdvösséget.

Nőé, az özönvíz „hőse” lerészegedett? Mennyire gyarlók vagyunk mindannyian! Miért szorulunk tehát Isten kegyelmére életünk minden pillanatában?

MÓZES ELSŐ KÖNYVÉNEK NEMZETSÉGI TÁBLÁZATA

A Nőé életének idejéről szóló beszámolót olvasva rájövünk, hogy ő jelenti az özönvíz előtti és utáni civilizációk közötti kapcsolódási pontot. Az előző történet utolsó két verse (1Móz 9:28-29) visszavezet Ádám nemzetségi táblázatának (1Móz 5:31-32) utolsó eleméhez. Lámek, Nőé apja ötvenhat éves volt, amikor Ádám meghalt, tehát Nőé bizonyára hallotta Ádám történeteit, amelyeket továbbadhatott az utódainak az özönvíz előtt és után.

Olvassuk el 1Mózes 10. fejezetét! Mi a cél ezzel a bibliai nemzetségtáblázattal (lásd még Lk 3:23-38)?

A bibliai nemzetségi táblázatnak három szerepe is van. Először is hangsúlyozza a bibliai események történelmi hitelességét, azt, hogy valóságos emberekkel estek meg, akik éltek és meghaltak, akiknek a korát pontosan számontartották. Másodszor a folyamatosságot jelzi a régmúlttól kezdve az író koráig, a múlt és a „jelen” között világos kapcsolatot mutatva. Harmadszor pedig emlékeztet az emberi gyarlóságra, a bűn átkának minden következő generációra gyakorolt tragikus hatására és halálos következményeire.

Figyeljük meg, hogy a „hámita”, „sémita” és „jáfetita” besorolás nem követhető nyomon egyértelműen. A hetven nép Jákób családja hetven tagjának (1Móz 46:27) és a pusztában vándorló izraeliták hetven vénjének (2Móz 24:9) számát vetíti előre. A hetven nép és a hetven vén közötti összefüggés gondolata Izraelnek a népek közötti küldetését sejteti: *„Mikor a Felséges örökséget osztott a népeknek; mikor szétválasztá az ember fiait: megszabta a népek határait, Izrael fiainak száma szerint”* (5Móz 32:8). Hasonlóképpen Jézus is hetven tanítványt küldött el, hogy hirdessék az evangéliumot (Lk 10:1).

Ez az információ közvetlen kapcsolatot mutat Ádám és a pátriárkák között, akik Ádámától kezdve mind valós, történelmi szereplők voltak. Ez annak megértésében is segít, hogy a pátriárkák közvetlenül hallhatták azokat, akik az ősi események személyes emlékeit őrizték.

Mit tanít Mt 1:1-17 szakasza a nemzetségi táblázatok szereplőinek történelmi valóságáról? Hitünk szempontjából miért fontos tudni és elhinni, hogy valós emberek voltak?

EGY NYELV

Olvassuk el 1Móz 11:1-4 szakaszát! Miért törekedett annyira egységre az „egész föld”?

Az „egész föld” kifejezés csak kevés emberre utal, azokra, akik életben voltak az özönvíz után. Világosan látszik a gyülekezésük indítéka: olyan magas tornyot akartak építeni, ami felér az égig (1Móz 11:4). Az igazi céljuk valójában az volt, hogy átvegyék Isten, a Teremtő helyét. Kifejező, hogy az emberek szándékaiban és tetteiben Istennek azok a szándékai és tettei visszhangoztak, amelyek a teremtési beszámolóban olvashatók: „mondták” (1Móz 11:3-4, ÚRK; vö. 1:6, 9, 14 stb.); a „vessünk”, „építsünk” (1Móz 11:3-4, ÚRK) igék az eredeti héberben megegyeznek azzal, amit Isten mond 1Móz 1:26 versében (magyar fordításban „teremtsünk”). A szándékukat nyíltan kimondták: „szerezzünk magunknak nevet” (1Móz 11:4), pedig másutt ezt a kifejezést kizárólag Istenre alkalmazza az Ige (Ézs 63:12, 14). Röviden tehát Babel építői helytelen ambíciót tápláltak magukban, azt, hogy elfoglalják Isten, a Teremtő helyét. (Tudjuk, ki ébresztette bennük ezt a vágyat, nem igaz? Lásd Ézs 14:14!) Az özönvíz emléke bizonyosan szerepet játszott a tervük meghozatalában. Azért akartak magas tornyot építeni, hogy amennyiben Isten ígérete ellenére újabb özönvíz jönne, azt túléljék. A babiloni tradíció elferdítve ugyan, de szintén megőrizte az özönvíz emlékét, méghozzá Babel városa (Babilon) építésével összefüggésben. Hűen tükrözi Babilon lelkületét a felfelé törekvés, hogy felérjenek az égig és bitorolják Isten hatalmát. Éppen ezért olyan fontos motívum Babel tornyának története is *Dániel próféta könyvében*. A Babel tornyának eseményét bevezető utalás Sineár földjére (1Móz 11:2) újból megjelenik *Dániel próféta könyve* elején, megnevezve azt a helyet, ahová Nabukodonozor a jeruzsálemi templom edényeit vitette (Dán 1:2). A könyv számos más szakasza mellett az az epizód a legjobb példa erre a gondolkodásra, amikor Nabukodonozor felállította az aranyszobrot, valószínűleg azon a „síkságon”, ugyanazon a helyen. Dániel a végidőről szóló látomásai-ban szintén látott egy olyan jelenetet, amikor a föld népei gyülekeznek, hogy Istennel szemben egységet alkossanak (Dán 2:43; 11:43-45; vö. Jel 16:14-16), csak hogy mint Babel tornya esetében, ez a kísérlet is kudarcba fullad.

A múlt században fogalmazta meg egy híres szekuláris francia író: az emberiség nagy célja, hogy megpróbáljon „Isten lenni”. Mi a vonzó számunkra ebben a veszélyes hazugságban, egészen az Édenben élő Évától kezdve (1Móz 3:5)?

„SZÁLLJUNK ALÁ”

Olvassuk el 1Móz 11:5-7 és Zsolt 139:7-12 szakaszát! Miért szállt le Isten a földre? Milyen esemény váltotta ki ezt?

Érdekes módon, miközben az emberek fölfelé törekedtek, Istennek le kellett szállnia hozzájuk. A leereszkedése is megerősíti felsőbbtségét. Ő mindig is elérhetetlen marad a számunkra. Hiábavaló és nevetséges minden olyan emberi erőfeszítés, hogy elérjenek az Ő szintjére és a mennyben találkozzanak vele. Éppen ezért Jézus jött le hozzánk, hogy megmentsen bennünket, valóban nem létezett más mód a megszabadításunkra. A Babel tornyáról szóló beszámoló legironikusabb része az, amikor Isten leszáll, hogy „*láss a várost és a tornyot*” (1Móz 11:5). Nem kellett volna lejönnie ahhoz, hogy lássa (Zsolt 139:7-12; vö. 2:4), mégis megtette. Ez a megfogalmazás azt hangsúlyozza, hogy Isten bekapcsolódik az emberiség életébe.

Olvassuk el Lk 1:26-33 szakaszát! Mit tanít ez arról, hogy Isten lejön hozzánk?

Isten leereszkedése szintén a hit általi megigazulás elvére és a kegyelmének folyamatára emlékeztet. Bármilyen munkát is végezzünk Istenért, neki akkor is le kell jönnie hozzánk, hogy találkozzon velünk. Az Istenért végzett tetteink nem visznek oda sem hozzá, sem a megváltáshoz, hanem azzal szabadít meg bennünket, hogy Ő közeledik hozzánk. Valójában *Mózes első könyve* ebben a szakaszban kétszer is írja, hogy Isten „leszáll”, ami arra látszik utalni, mennyire törődik az itt történetekkel. A szöveg szerint az Úr véget akart vetni az emberek makacs egységének, ami a bűnös természetükből következően csak mind mélyebbre és mélyebbre vihette volna őket a gonoszságba. Ezért döntött úgy, hogy összezavarja a nyelvüket, ami miatt vége lesz egységes mesterkedésüknek.

„Babel építőinek ármánykodásai szégyenteljes kudarccal végződtek. Önhittségük emlékműve oktalanságuk emlékműve lett. Az emberek mégis állandóan ugyanazt az utat járták, saját magukban bízva és elutasítva Isten törvényét. Ezt az elvet akarta Sátán alkalmazni a mennyben; ez az elv irányította Kaint is áldozata bemutatásában” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 91. o.).

Hogyan mutatkozik meg az emberi arrogancia újabb példája Babel tornyának történetében? Mi vezetett végül a kudarchoz? Milyen személyes tanulságokat vonhatunk le ebből az esetből?

A MEGMENTŐ KIÜZETÉS

Olvassuk el 1Móz 11:8-9 és 9:1 verseit, majd vessük össze 1:28 versével! Miért lett védő hatása annak, hogy Isten elszélesztette a népeket?

Istennek az volt a terve és azért áldotta meg az embereket, hogy „Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet” (1Móz 9:1; vö 1:29). Ezzel ellentétben Bábel építői inkább egy népként, együtt akartak maradni. Ki is mondták: azért akarták felépíteni a várost, „*hogy el ne széledjünk az egész földnek színén*” (1Móz 11:4). Nem voltak hajlandók máshová menni, mert talán azt gondolták, hogy együtt nagyobb hatalmuk, erejük lesz, mintha elszórtan élnének. Bizonyos értelemben ez igaz is volt. Sajnos azonban egyseges erejüket nem jóra, hanem gonoszságra akarták használni: „*szerezzünk magunknak nevet*”. Ez hűen tükrözte arroganciájukat, önteltségüket. Amikor csak az emberek Istennel nyíltan dacolva „nevet akarnak szerezni maguknak”, biztosra vehetjük, hogy nem lesz jó vége.

Kendőzetlen lázadásuk ítéleteként Isten tehát elszélesztette őket „*az egész földnek színére*” (1Móz 11:9). Pontosan az történt, amit nem akartak.

Érdekes módon a Bábel név jelentése az, hogy „Isten kapuja” és kapcsolatos a *balal* igével (1Móz 11:9), aminek a jelentése: „összezavar”. Mivel el akartak jutni Isten „kapujához”, mivel Istennek képzelték magukat, végül összezavarodtak és sokkal gyengébbek lettek, mint azelőtt voltak.

„A bábéli emberek elhatározták, hogy olyan kormányzatot hoznak létre, amely független lesz Istentől. Egyesek közöttük félték az Urat, de megtévesztették őket az istentelenek állításai, és bevonták őket terveikbe. Az Úr ezekért a hűségesekért késleltette büntetését, és időt adott az embereknek valódi jellemük megmutatására. Eközben Isten fiai igyekeztek őket eltéríteni szándékuktól; de ők teljesen egyek voltak istenkísértő vállalkozásukban. Ha akadálytalanul végrehajthatták volna azt, erkölcsileg megrontották volna a még gyermekkorát élő világot. Szövetkezésük lázadásra épült, önfelmagasztalás céljából alapított birodalomra, amelyben nem volt helye Isten uralmának és tiszteletének” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 90-91. o.).

Miért kell nagyon vigyáznunk, nehogy magunknak próbáljunk „nevet szerezni”?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Bábel tornya” c. fejezet, 87-92. o.

„Elhatározták, hogy várost építenek és benne egy... elképesztően magas tornyot... Ezzel a vállalkozással akarták elejét venni annak, hogy az emberek mindenfelé szétszóródjanak és településeket alkossanak. Isten azt parancsolta az embereknek, hogy szóródjanak szét az egész földön, töltsék be azt és vegyék birtokukba. De ezek a Bábel-építők elhatározták, hogy közösségüket együtt tartják és olyan államot alapítanak, amely végül betölti az egész földet. Így városuk egy egyetemes birodalom fővárosává lesz; dicsőségével pedig kivívja a világ csodálatát, hódolatát és alapítóikat híressé teszi. Azt akarták, hogy az az égig érő pompás torony emléket állítson építőik hatalmának és bölcsességének, megörökítve hírnevüket a későbbi generációkig.

Sineár pusztájának lakói nem hittek Isten szövetségében - abban, hogy nem bocsát többé özönvizet a földre. Sokan közülük tagadták Isten létezését és az özönvizet természetes okoknak tulajdonították. Mások hittek egy felsőbbrendű lényben, aki elpusztította az özönvíz előtti világot, de fellázdak ellene, akárcsak Kain. Egyik céljuk a torony építésével az volt, hogy bebiztosítsák magukat egy újabb özönvíz esetére. A veszély minden lehetőségét elkerülik - gondolták -, ha sokkal magasabbra építik a tornyot, mint ahova az özönvíz elért. És azt remélték, hogy ha a felhők fölé tudnak emelkedni, kideríthetik az özönvíz okát. Az egész vállalkozásnak az volt a célja, hogy még önhittebbé tegye a tervezőket, elterelje az eljövendő nemzedékek figyelmét Istenről és bálványimádókká tegye őket” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 88-89. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Milyen bajok származhatnak abból, ha az ember arra törekszik, hogy „nevet szerezzen magának”? Milyen példákat említhetünk ezzel kapcsolatban a történelemből vagy akár a mi korunkból?
- 2) Egyházunk hogyan kerülheti el annak a veszélyét, hogy a saját Bábel tornyunkat akarjuk felépíteni? Mi minden utalhat arra, hogyha éppen ezt tennénk, talán anélkül, hogy tudatosulna bennünk?

FÜLE LAJOS: VAN VALAKIM

Van Valakim, KI megbocsát,
ha vétkezik
szegény fejem, s bajomhoz is
megérkezik.
Ha messzire elkóborol
szegény szívem,
szeretete utolér és
visszaviszen
oda, ahol testvérszívek
vannak velem,
oda, hova kerítést von
a kegyelem.
Van Valakim, KI még soha
el nem hagyott,
van Valakim, KI úgy szeret,
ahogy vagyok.